

cab., s. v. En aquells llocs no hi devia manca l'abac: «taula de comptar: abacus» (*TbPu.*, 91).

Per comparació de forma s'aplica a certa secció quadrangular de terra camp, avui precisada així pel costumari agrícola: «el tros que queda enclòs entre els crestalls, dins un hort, fets per repartir l'aigua de regar»; altrament sinònim d'*eres*, però a diferència d'aquestes són la d'un hort de poca extensió; a Menorca, el conjunt d'aqueixes eres; a punts de la Garrotxa 'la feixa avariada per a un conreu determinat', *Cost. Manc.* (II, § 426).

Ja ho trobem documentat en el S. XVI: «les taules que fan en lo hort --- los caminets entre les taules ---», OPou (*TbPu.*, 48a). És expressió viva sobretot en les comarques hortícòles, com la de Tortosa (on els crestalls es diuen *cavallons*: Vergés Paulí, *Espernes* v, 103-104), Eivissa («tablar de huerta», Pérez Cabrero), i P. Val., però en aquest es diu també com a sinònim de *bancal*, i sovint hi apareix convertit en genèric toponímic i fins pre-topònim. «La Taula Peljana» pda. d'Albocàsser (1961); *Taula dels Fraves*, camp a Bétera, *Taules d'Alegria* a Torís; *Taules de Baldoví*, bancals a Picassent, lluny del reg. En els alts Pirineus també ho trobem, no sé si referint-se a altíssims i magres conreus, o a paratges encara més durs i desolats: p. ex. les *Taules de Parros* araneses, en escarides serres part damunt de Bagergue. En part es manté com a apel·latiu valencià: «una *táyla* d'albarçines» a Gandia, mentre que dels d'arròs en diuen *taulons* (1962).

A l'Albufera crec que ho diuen també de la d'arrosar: a la marjal de Sollana, ve a ser, no sé si ben bé, un quadre d'arròs, car tot exposant-me la toponímia d'aquells paratges, em parlen de la *Casa de la Taula de Blesa*, i m'expliquen que «una malla és una secció de taules que es rega tota d'una vegada» (1962). Altrament això fa que *taula* s'hagi convertit en una mida de superfície: a Novetlè (on *calçada* vol dir el marge d'un camp), m'expliquen que la partida *Les Calçades* són 80 taules (1968); i també és llavors certa mesura de quantitat d'aigua de reg (potser la necessària per regar una *taula d'horta*): «a la Font de Penya-roja ix una *táyla* d'aigua» Vilamarxant (1962).

També en sard *taula* és un «rectàngul de terreny cultivable» (autòcton? < cat. ??), i el mateix mot llatí ha passat amb aquest sentit al francoprovençal i al beiber, on ja degué venir del llatí vulgar: rífeny *taula* «terrain en gradins», bereber *šilhi tağult* «champ irrigable» (MLWagner, *Restos de Lat. en el N. de Àfrica*, 30).

DERIV.: *Taulada* [1507, Busa-N. «tabulatura», doc. de c. al S. XVI, mal datat *AlcM*]. *Tauladora* val. [*DAG*]. *Taulam* [1534, *DAG*] 'la cuirassa externa de la barca, per sota de la cinta' StPolM. (1929). *Taular* adj.: *coltell taular* ant. 'ganivet de taula' [S. XIII]: «levà-s deliurament, / vessà -ls menjars sobre la gent, / dix lo burgès: / —Per què us levàs? / —Sényer, per so que us aportàs / aquell vostra *coltell taular*, / de què us solets tant altar», *Set Savis*, v. 1918.

El verb *taular* apareix en el rossellonès amb el sentit

de 'bolcar (un carro)': «Hup! —fa lo postillon— / li cal passar davant!— / Quina cursa allavons, tremenda, enfuriada / --- per nos fer colltrencar; / totom l'escomet, totom crida / --- / —Atenció! a polit! Ai, ui! 'Nem a *taular*!»; o aplicat a una part del carro: «re que en mitja hora sem arribats al Voló / --- totom és aixancat / --- / tres cavalls són sense ventrera, / i una roda de darrera, / en guinyolant, se'n va *taular*, din d'un fossat», Saisset (*Perpiny.*, 91). He sentit aplicar a un auto *teulá* a Bages, *han ataulat* a Millars (1959-60). I continua en domini occità, almenys al Roergue *tâulà* «verser un char ---» (Vayssier).

Taulat m. ant. fou la designació medieval de cert joc cavalleresc: 'encastellament o postissada de fustes contra el qual els cavallers s'exercitaven a disparar [«traure»] llances': «lo rey --- féu bastir un *taulat*, e trasc a *taulat* ab tots sos cavallers, e boornaren ---», Desclot (*NCL*. III, 53.14); «cavaller deu córrer cavall, bornar, lansar a *taulat* ---», Llull (*Do. Pu.*, ed. 1906, 215).

En el Sud del cat. occid. 'conjunt de taules dels conreus': *fer un taulat* «destriar un conreu en eres o taules», Urg. (*CostManc.* II, s. v.); «cada sènia està dividida --- en *taulats*: són feixes avariades per a un conreu determinat», «al mig d'un *taulat* es veu un home sol ---», «pels *taulats* es veuen encara algunes plantes», Bladé Des. (*Benissanet*, 60; id. en *La Nostra Rev.* VI, 1952, 455). A l'Alt Pall. 'el sòl empostissat d'un habitatge' (Àreu i Tor de V. Ferrera), i també s'aplica al primer pis d'una casa, que té el sòl així, per oposició al *tronat* o 'segon pis' (Àreu, 1932-33). *Taulàs* (*DAG*). *Taulatge* (Ss. XVI-XVII, *DAG*); *taulatger*; *taulatgeria*. *Taulatxo* 'escut gros de fusta', manllevat de l'it. *tavolaccio*, del qual es prengué també el fr. ant. *talabas*, -ars (> TALABARD, vegeu): «in dicta camera erant rodelles sive *taulatxos* de fust» a. 1395, i altres quatre exs. Ss. XV-XVI, *InvLC*; *taulatxina* [1467, *DAG*].

Taulejar ross. 'passar-s'ho fent àpats i festes'; *taulejar la terra* [Lab. 1840] val. 'disposar un camp per a conreus' (nivellant-lo amb una post aplanadora?): «fent sospedraes i màrgens, i *taulegant*, van fer camps a la serra», Castelló d. I. Ribera (1962); potser el mateix que *entaular*, infra; *ciprer taulejat*, mena de xiprer, Cavanilles (*Obs.* II, 335).

Taulell 'la taula d'una botiga per mostrar els gèneres' [1418]: «a la botiga --- les compradores el van tenir entretingut darrera del *taulell* ---», Russinyol, *Auca del Sr. Esteve* I, p. 7; de joc [1277, si està ben datat, el doc. d'*AlcM*], 1279; *taulell d'escacs* a. 1416 (doc. Bna., Moliné, *Consolat*, p. 356), també en els *Escacs* de Cèssulis i en Busa-N. (*de scachs*); «*taulell per a jugar*: alveus, pyrgus, magis»; 'rajol, rajola', abans fabricats sobretot o només a Manises («ladrilla, azulejo», Almela, *Voc. Cerám.*, 421), i allà m'ho refereixen a Casinos, Algar etc.; ara, a l'Alcora la gran fàbrica del Comte d'Aranda: abans de plats, ara fa «*taulells*: rajoles de Manises» (1961-62); no sé en quina mesura s'han confós *tauleller* i *taulatger*: la monografia d'Arocas sobre Algar de Palància explica (p. 34)